

# Grandiozni povratak legende

**Više od pola stoljeća nakon što su KLH-ovi zvučnici Model Five bili na vrhuncu slave, svjetlo dana ugledala je njihova fenomenalna moderna izvedba**



## KLH Model Five

Zvučničke jedinice 254 mm (10") celulozni dubokotonac, 100 mm (4") celulozni srednjetonac, 25 mm (1") aluminijski visokotonac

Frekvencijski odziv 42 Hz – 20 kHz

Osjetljivost/Impedancija 90,5 dB / 6 Ω

Potrebna snaga pojačala 20 – 200 W

Dimenzije 660x350x292 mm (bez stalaka) / 870x350x330 mm (sa stalcima)

Cijena 17.490 kn

**+** Izvanredna kvaliteta zvuka, izuzetno muzikalna, energična i zabavna akustička prezentacija, širina zvuka, lako pozicioniranje u prostoru, stalci uključeni u cijenu

**-** Pozamašna cijena, dizajn neće biti za svakoga

**DOJAM** Fantastični "moderni retro" zvučnici, koje će si malo tko moći priuštiti, unatoč tome što su jeftiniji, a bolji od brojnih drugih zvučnika te vrste

**Ustupio** Audio Cinema Art, www.audiocinema-art.hr, tel. 01/4847-875

Davor Šuštić

**T**vrka KLH, izvorno u vlasništvu japanske Kyocere, između 1968. i 1977. godine proizvodila je Model Five, zvučnike koji se do današnjeg dana smatraju jednim od najpopularnijih na američkom tržištu, gdje su se najviše prodavali. Originalni KLH danas više ne postoji, no pravo na korištenje njegova imena prije nekoliko je godina pripalo nekadašnjim visokopozicioniranim zaposlenicima Klipscha i Vox Electronicsa. Oni su sjedište tog novog-starog brenda prenijeli u Ameriku te nastavili tamo gdje je KLH krajem osamdesetih godina stao.

Ovo, naravno, nije recenzija originalnih zvučnika Model Five, već njihova novog izdanja, koje zadržava isti naziv, ali u svakom drugom aspektu donosi velike promjene i nužna poboljšanja. Štoviše, iako se, s cijenom od 17.490 kuna, radi o jednim od skupljih zvučnika koje smo u 2021. godini imali prilike testirati, također ih bez razmišljanja možemo smjestiti među najbolje. Količina uzbudjenja, sirove energije i zabave, koje zvučnici Model Five isporučuju, njihovim će ih vlasnicima učiniti vrijednima svake potrošene kune.

## Moderni retro

Kao što je iz fotografija (i legendarnog statusa) očito, Model Five smještaju se u takozvane moderne retro zvučnike, među koje bismo još mogli ubrojiti

Osim terminala, straga nalazimo prekidač za prigušenje frekvencija iznad 400 Hz. Zanimljivo, neutralan položaj nije "Mid", već "Hi"

ti modele poput JBL L100, Wharfedale Linton Heritage, Klipsch Forte III, ili praktički bilo koji iz ponude engleskog Harbetha. Riječ je o zvučnicima koji se tehnički mogu smjestiti u *floorstandere*, ali su od modernih samostojećih zvučnika niži i osjetno širi. Za širinu im je izravno odgovorna golemo niskotonska jedinica, koja kod KLH-ova Model Fivea broji čitavih 254 milimetara (10 inča). Na gornjoj polovici zvučnika nalaze se 100-milimetarski (4") srednjetonski te 25-milimetarski (1") visokotonski *driver*. Riječ je, dakle, o trostaznom zvučničkom sustavu, s elektroakustičkim skretnicama drugog reda, postavljenim na 380 Hz i 2.850 Hz. Niskotonska i srednjetonka jedinica raspolažu celuloznom membranom i inverznim gumenim ovjesom, a visokotonac je opremljen kupolom od aluminijske te mekanim gumenim ovjesom. Gdje su bas-refleksni otvori? Nema ih, jer se radi o zapečaćenim zvučničkim kutijama.

Zvučničke kutije načinjene su od ojačanog, 19-milimetarskog MDF-a, a prednjica im je prekrivena platnenim mrežicama, koje se za zvučnike fiksiraju magnetski. Kutije su dostupne u dva različita furnira, od afričkog mahagonija i engleskog oraha, te s dvije boje mrežica. Testirali smo varijantu od mahagonija, i njezina nam je estetika bila jedini neimpresivni aspekt KLH-ovih zvučnika. Tamnija izvedba od engleskog oraha, uparena sa svjetlijim mrežica-



**Model Five** temeljen je na trostaznom zvučničkom sustavu, ugrađenom u zapečaćenu kutiju. Tu su 1-inčni aluminijski visokotonac, 4-inčni celulozni srednjetonac te 10-inčni celulozni dubokotonac

ma, doima se mnogo upečatljivijom i luksuznijom.

S obzirom na to da se radi o samostojećim zvučnicima, čija visina iznosi svega 66 centimetara, postavlja se pitanje - kako ih dovesti na visinu potrebnu za optimalno iskustvo slušanja, gdje bi visokotonska jedinica bila usmjerena prema ušima slušatelja? Odgovor ćete pronaći u njihovoj kutiji, u vidu priloženog para čeličnih stalaka. Dotični podižu zvučnike na visinu od oko 87 centimetara i daju im nagib od 5°, čime se dobivaju idealna visina i orijentacija za slušanje s kauča ili fotelje. Naravno, stalci povećavaju i masu zvučnika, s pozamašnih 20 na otprilike 24 kilograma.

### Kroćenje viših frekvencija

Na stražnjoj strani zvučnika nalazi se par pozlaćenih terminala i prekidač s tri položaja: Lo, Mid i Hi. Dotični zatamljuje frekvencije iznad 400 Hz, s ciljem bolje integracije zvučnika u različite prostorije, točnije, smanjenja njihove potencijalne prodornosti. Kad je prekidač u položaju Hi, ne dolazi ni do kakvog mijenjanja njegove izlazne karakteristike. U položaju Mid frekvencije iznad



Sa zvučnicima se isporučuju metalni stalci, koji ih podižu i naginju za 5°, kako bi što bolje "gadali" uši slušatelja



400 Hz prigušuju se za -1,5 dB, a u Lo za -3 dB.

Osjetljivost zvučnika u prostoru iznosi visokih 90,5 dB, stoga su oni vrlo zahvalni za pogonjenje i ne iziskuju abnormalno snažnu amplifikaciju da bi iskazali sve svoje adute. Preporučeni raspon snage pojačala je od 20 do 200 W, a mi smo ih testirali u kombinaciji s Cambridge Audijevim pojačalima CXA60 (60 W po kanalu, klasa AB) i EVO 75 (75 W po kanalu, klasa D) - u oba slučaj imali smo dojam kako nema baš nikakvih poteškoća u upravljanju KLH-ovim zvučnicima.

Iako nemaju bas-refleksne otvore, KLH-ove zvučnike nije poželjno priljubiti uza zid, jer iz njih izlazi izrazito velik i moćan zvuk. Srećom, nije im potrebna ni abnormalna količina prostora - bit će dovoljno da ih od zida odmaknete na nekakvih osamdesetak centimetara. Lijevi i desni kanal trebali bi biti udaljeni oko dva metra, a zakrenuti ih treba vrlo blago, tek toliko da su vam prednje jedinice usmjerene prema ušima.

### Beskrajno zadovoljstvo

Nakon kakvog elementarnog namještanja, ono što slijedi, može se opisati u dvije rije-

či: čista uživancija. Kao što smo već spomenuli, zvučnici Model Five proizvode velik i neobično širok zvuk, koji svakako može ispuniti čak i veće prostorije. U takvoj grandioznoj zvučnoj slici u potpunosti su zadržane informacije o razmještanju vokala i pojedinih instrumenata, te se s neviđenom lakoćom postiže osjećaj da zvuk ne dopire iz kutija, već da nastaje u prostoru između njih.

No nisu veličina i organiziranost zvučne pozornice jedini aspekti u kojem KLH-ovi zvučnici briljiraju. Mnoge će korisnike još više zadiviti fantastičnom reprodukcijom dubokih frekvencija. Basovi su izuzetno čvrsti, dobro definirani i slojeviti. Ta karakteristika Model Fivea u praksi nas je oduševila u širokom spektru glazbenih žanrova, od rocka i metala, gdje se u donjem dijelu frekvencijskog spektra nerijetko kriju razni detalji i fineze, pa sve do rapa, EDM-a i modernog popa, dakle žanrova u čijim basovima ne tražimo osobitu elokvenciju, već preferiramo sirovu snagu i konkretan udar. Sve su to specijalnosti



Kutije zvučnika proizvode se s furnirom od afričkog mahagonija i engleskog oraha



Mrežice se za zvučnike učvršćuju pomoću magneta

KLH-ovih zvučnika Model Five.

Vokalni dio frekvencijskog spektra zvuči puno, ugodno, toplo i izrazito ugodno, a detaljnost zvuka iz basova prenosi se i na srednje frekvencije, čime se zadržava žanrovska svestranost ovih zvučnika. Ne radi se, međutim, o tipičnoj audiofilskoj hiperdetaljnosti, koja nerijetko biva sama sebi svrha. Upravo suprotno - prezentacija zvučnika Model Five u funkciji je njihove izvanredne muzikalnosti, koja će vas natjerati da otpuhnute prašinu sa starih CD-ova i vinila te iznova poslušate sve pjesme koje ste nekoć voljeli, samo da čujete kako zvuče u izvedbi ovih zvučnika.

Aluminijska kupola visokotonske jedinice ni u jednom trenutku nije nam se doimala suviše tankom ili metaliziranom. Štoviše, da nam je netko rekao kako je načinjena od nekog drugog, nemetalnog materijala, spremno bismo mu povjerovali.

Sve u svemu, zvučnici KLH Model Five beskrajno su energični i neopisivo zabavni za slušanje, a još uvijek dovoljno kultivirani da ni u jednom trenutku ne postaju agresivni. Ugrađene zvučničke jedinice besprijekorno su povezane, zvučna pozornica, koju uspijevaju izgraditi, golemo je, a da biste sve to iskusili, nećete morati potrošiti dva tjedna na traženje idealne mikrolokacije u prostoru, niti će vam biti potrebna kućna elektrana za njihovo pogonjenje. Trebat će vam, doduše, 17.500 kuna, što će za mnoge od nas biti preveliki kamen spoticanja.